

le zmizí během několika týdnů. Mezi hlavní typy změn zabarvení kůže patří hematoma (modřiny), neovaskularizace, hyperpigmentace a Tyndallův efekt. Každá z těchto komplikací má odlišný čas nástupu, klinické projevy a metody diagnostiky.

Modřiny (ekchymóza) jsou nejběžnější komplikací, postihují až 65 % pacientů. Tvorba větších hematomů je méně častá, ale může se objevit rychle po aplikaci, obvykle během minut až hodin, pokud dojde k poškození cév. Prevence hematomů zahrnuje okamžitou kompresi, pokud je zpozorováno krvácení. Hematomy obvykle zmizí během několika týdnů, ale v některých případech mohou zůstat hmatatelné fibroidní uzlíky. Pro léčbu hematomů se doporučuje komprese po několik minut, mast s vitamínem K po dobu 7 dnů nebo intenzivní pulzní světelná terapie či laserové ošetření (pulzní barvivový laser). V případě přetrvávajícího zabarvení hemosiderinem se doporučuje terapie pigment specifickým laserem (755 nm, 532 nm, 1064 nm nebo i 585 nm) (10).

Neovaskularizace nastává, když se v místě aplikace VM začnou tvořit nové cévy. Může být způsobena poškozením tkáně, přímým stimulačním účinkem produktů rozkladu kyseliny hyaluronové (HA), nebo dilatací drobných cév v důsledku zvýšeného tlaku po injekci. Tento stav může vzniknout během několika dní až týdnů a obvykle odezní během 3–12 měsíců bez nutnosti léčby. Pokud erytém nebo teleangiektázie však nejeví známky samovolného zlepšení, mohou být účinnou možností léčby intenzivní pulzní světlo a lasery, přičemž volba laseru závisí na velikosti cévy (12).

Pozánětlivá hyperpigmentace se může objevit po aplikaci HA výplně a je důležité ji odlišit od hemosiderinového zabarvení, které vzniká po modřinách. Léčba pozánětlivé hyperpigmentace zahrnuje topické přípravky jako retinol, tretinoin, hydrochinon, nebo využití intenzivní pulzní světelné terapie či laseru (16).

Tyndallův efekt je lehce namodralé zbarvení tkáně, které může vzniknout, pokud je HA aplikována příliš povrchově nebo v oblastech s tenkou pokožkou, například v oblasti slzného kanálku. K léčbě tohoto efektu je doporučena aplikace hyaluronidázy.

Další komplikace

Migrace výplně

V některých případech mohou HA výplně migrovat z původního místa vpichu, což vede k asymetrii nebo nežádoucím estetickým výsledkům. To se projevuje nejčastěji v periokulární oblasti nebo okolí rtů.

Mechanismy a rizikové faktory pro migraci (VM) Migrace výplně je známou komplikací kosmetických procedur, kdy se výplně přesouvají z původního místa vpichu do nechtěných oblastí. K tomu může docházet v důsledku přílišném tlaku při aplikaci VM, při oddělení tkáně a v důsledku přirozeného pohybu obličejových svalů, které tlačí výplň do oblastí s nižší hustotou tkáně. Trvalé výplně jsou náchylnější k pozdní migraci než dočasné výplně, jako je HA. Injekce v oblastech nosu, rtů, nosoretních rýh, čela a okolí očí jsou častěji spojovány s migrací. Migrace HA se může projevovat různými způsoby, například otoky víček, nezánětlivými noduly a příznaky, které mohou napodobovat jiné patologie, jako jsou nádory nebo granulomatózní reakce. V některých případech byly migrované výplně chybně zaměněny za kožní nádory. Migrovaný materiál typu HA lze rozpustit pomocí hyaluronidázy. Trvalé výplně mohou vyžadovat chirurgický zákrok. Přesná diagnostika je klíčová a zobrazovací techniky, jako je dermatologický ultrazvuk, mohou pomoci identifikovat typ migrované výplně a její umístění (17, 18, 19).

Komplikace po infekci SARS-CoV-2 a očkování

Po infekci SARS-CoV-2 a očkování dochází někdy k nežádoucím reakcím u VM. Jedná se o pozdní zánětlivé reakce, které se objevují v časovém rozmezí od několika hodin do několika týdnů po infekci nebo vakcinaci, což naznačuje možnou souvislost. Tyto reakce jsou však většinou mírné a postihují jen malý počet pacientů. Abychom minimalizovali riziko komplikací, doporučujeme následující opatření:

Předvakační konzultace. Vhodné je osoby, které mají aplikovaný VM nebo mají i jiné implantáty, poučit o možnosti vzniku této reakce.

Doporučujeme **dodržet interval 2–4 týdnů** mezi injekcí výplně a vakcinací, u imunokompromitovaných pacientů (např.

na imunosupresivní terapii, chemoterapii nebo s autoimunitním onemocněním) by měl být tento odstup prodloužen na dva měsíce.

Pokud se objeví reakce související s výplně, je vhodné zahájit **léčbu perorálními kortikosteroidy**, které se ukázaly jako účinné u většiny pacientů. V případech přetrvávajících potíží může být účinná hyaluronidáza (11).

ASIA syndrom

Autoimunitní/zánětlivý syndrom vyvolaný adjuvanty neboli pomocnými látkami (PL) (ASIA) byl poprvé popsán Shoenfeldem et al. v roce 2011. Vysvětluje nepříznivé imunitní reakce po očkování s vakcínami obsahujícími hliníkové PL. Adjuvanty chrání antigeny před degradací a prodlužují jejich expozici imunitním buňkám, čímž zvyšují imunogenicitu. Shodně také na imunitní systém působí infekční agens či bioimplantáty (silikon, akrylamidy, kyselinu hyaluronovou (HA) a metakrylátu).

Po implantaci biomateriálu se na jeho povrchu usazuje vrstva hostitelských proteinů, která přitahuje fagocyty, zejména makrofágy. Na povrchu implantátu se mohou usadit mikroorganismy a vytvořit biofilm, který taktéž stimuluje obdobným způsobem imunitu. Aktivace vrozené i získané imunity probíhá prostřednictvím receptorů Toll-like a vznikne nadprodukce IL-1 β , což vede k uvolnění zánětlivých cytokinů, aktivaci dendritických buněk, lymfocytů a makrofágů. Následuje apoptóza makrofágů, zvýšená produkce IL-17, která stimuluje příliv neutrofilů. Tento proces vede k tvorbě reaktivních kyslíkových radikálů a uvolnění enzymů, což dále zesiluje zánět. Výsledkem je narušení rovnováhy mezi efektorovými T buňkami a regulačními T buňkami, což podporuje vznik autoimunitních onemocnění. Genetické faktory hrají klíčovou roli, zejména přítomnost antigenů HLA-DRB1 a genu PTPN22, které zvyšují predispozici k autoimunitním reakcím.

ASIA syndrom, spojený s implantací bioimplantátů, je stále málo rozpoznáván kvůli nespecifickým příznakům a absenci jednoznačného imunitního markeru. Může se objevit i několik let po aplikaci, což ztěžuje jeho diagnostiku. U pacientů s opožděnou zánětlivou reakcí na HA výplně bylo pozorováno, že nereagují na antibiotika, steroidy ani hyaluronidázu, což může nazna-